

Številka: 091-1/2023/1

Datum: 1. 2. 2023

Zadeva: Sporočilo ARSKTRP o politiki na področju boja proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem, ki vplivajo na finančne interese EU

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: ARSKTRP) izvaja postopke dodeljevanja finančnih sredstev iz naslova intervencij in ukrepov Skupne kmetijske politike (SKP) ter Skupne ribiške politike (SRP). V ta namen mora ARSKTRP v skladu z zakonodajo EU vzpostaviti ustrezen sistem upravljanja in kontrole, ki zagotavlja, da so vsa izplačila finančnih sredstev zakonita in pravilna, kar zajema tudi izvajanje ukrepov za zagotavljanje učinkovite zaščite finančnih interesov EU. Navedeno med drugim zahteva izvajanje ukrepov za boj proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem, ki vplivajo na finančne interese EU, vključno z zagotavljanjem spoštovanja integritete in etičnih vrednot ter preprečevanjem nasprotja interesov.

V okviru zagotavljanja učinkovite zaščite finančnih interesov EU morajo države članice nasloviti celoten spekter dejanj, ki škodljivo vplivajo na finančna sredstva EU. Najpogosteje je govora o goljufiji, ki je namerno dejanje ali opustitev v zvezi s predložitvijo lažnih izjav ali dokumentov, nerazkritjem podatkov ali nenamensko uporabo sredstev. Posebej se omenja korupcija, ki je izkoriščanje položaja za nezakonito pridobivanje zlasti premoženjske koristi zase ali za koga drugega. Nadalje nasprotje interesov obstaja, kadar je ogroženo nepristransko in objektivno izvajanje uradnih nalog zaradi družinskih, čustvenih, političnih ali narodnostnih razlogov, gospodarskega interesa ali kakršnega koli drugega neposrednega ali posrednega osebnega interesa. Med dejanja, ki škodljivo vplivajo na finančna sredstva EU, pa štejemo tudi umetno ustvarjanje pogojev, ki je podano, kadar so pogoji za pridobitev ugodnosti iz finančnih sredstev EU ustvarjeni umetno in v nasprotju s cilji zakonodaje EU.

ARSKTRP pri dodeljevanju finančnih sredstev iz naslova SKP in SRP dosledno izvaja politiko boja proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem, ki vplivajo na finančne interese EU. Osrednje vodilo te politike je ničelna toleranca do goljufij in drugih nezakonitih dejanj. ARSKTRP želi možnosti za pojav teh dejanj čim bolj zmanjšati, če se pojavijo, pa zagotoviti učinkovit odziv nanje. V ta namen je bila sprejeta Strategija ARSKTRP za boj proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem (v nadaljevanju: strategija), v kateri so določeni ukrepi za boj proti tem dejanjem. Ukrepe iz strategije sistematično izvajamo na vseh ravneh upravne organizacije ARSKTRP in v vseh postopkih dodeljevanja sredstev EU. Prav tako so te ukrepe dolžni izvajati tudi organi, na katere ARSKTRP prenese katero od svojih nalog, in zunanji izvajalci storitev, smiselno glede na naravo nalog, ki jih izvajajo. ARSKTRP kot organizacija, vsak uslužbenec ARSKTRP in tudi drugi subjekti, ki so vključeni v izvajanje SKP in SRP, morajo torej uresničevati zavezo ničelne tolerance do goljufij in drugih nezakonitih dejanj, ki vplivajo na

finančne interese EU. ARSKTRP si prizadeva, da bi odgovoren odnos do finančnih sredstev EU razvile tudi stranke, ki zaprošajo za sredstva iz naslova intervencij in ukrepov SKP ter SRP.

Ukrepi za boj proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem, ki jih izvaja ARSKTRP, so zasnovani tako, da so obravnavani vsi vidiki teh dejanj, ki se lahko pojavijo v postopkih dodeljevanja sredstev EU. Nanašajo se na vse faze cikla boja proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem, ki so naslednje:

1. preprečevanje goljufij in drugih nezakonitih dejanj,
2. odkrivanje goljufij in drugih nezakonitih dejanj in
3. odzivanje na goljufije in druga nezakonita dejanja.

V nadaljevanju je pojasnjen pristop ARSKTRP pri obvladovanju tveganja goljufij in drugih nezakonitih dejanj, ki vplivajo na finančne interese EU, oziroma najpomembnejši ukrepi, ki jih za boj proti tem dejanjem izvaja ARSKTRP.

- **Krepitev etične kulture in integritete**

V sklopu ukrepov za preprečevanje goljufij in drugih nezakonitih dejanj, ki vplivajo na finančne interese EU, je ključna krepitev etične kulture pri vseh deležnikih, ki so vključeni v izvajanje SKP in SRP. Pomembno je, da oblikujejo odnos, ki temelji na zavesti, da so goljufije in druga nezakonita dejanja nesprejemljiva. ARSKTRP izvaja ukrepe, ki prispevajo h krepitvi etične kulture njenih uslužbencev. Sprejela je Kodeks etičnega ravnanja uslužbencev ARSKTRP, v katerem so določena etična načela in vrednote, ki jih morajo uslužbenci spoštovati pri svojem delu. Vsi uslužbenci ARSKTRP morajo spoštovati naslednja temeljna etična načela in vrednote: spoštovanje zakonodaje, strokovnost, enaka obravnava strank, objektivnost, poštenost, načelnost, odgovornost, občutek za splošno in javno dobro ter korektni in spoštljivi odnosi. Skrbeti morajo tudi za svoj profesionalni ugled in ugled ARSKTRP. Prav tako pomembna je tudi krepitev etične kulture pri zunanjih deležnikih (strankah in drugih organih oziroma subjektih, ki so vključeni v izvajanje SKP in SRP), zato ARSKTRP v komunikaciji z njimi izraža jasno stališče, da pri opravljanju svojih nalog spoštuje etiko in integriteto ter, da so goljufije in druga nezakonita dejanja nesprejemljiva. Izpostaviti velja tudi sprejem Načrta integritete ARSKTRP, v katerem so na ravni organizacije opredeljena korupcijska tveganja pri izvajanju SKP in SRP ter aktivnosti za preprečevanje uresničitve teh tveganj.

- **Odkrivanje goljufij in drugih nezakonitih dejanj**

ARSKTRP ima vzpostavljen učinkovit sistem notranje kontrole, ki omogoča pravočasno odkrivanje goljufij in drugih nezakonitih dejanj. Delovni postopki, ki jih ARSKTRP izvaja pri dodeljevanju finančnih sredstev EU, so vnaprej določeni, vključno s postopkom ravnanja za primer, ko uslužbenec v konkretni zadevi zazna sum goljufije ali drugega nezakonitega dejanja. ARSKTRP ima vzpostavljen seznam opozorilnih znakov, ki kažejo na sum goljufije ali drugega nezakonitega dejanja. Pri obravnavi vlog in zahtevkov se izvajajo sistematična preverjanja za odkrivanje goljufij in drugih nezakonitih dejanj. Uslužbenci ARSKTRP so deležni rednih usposabljanj, kjer se seznanjajo s teoretičnimi in praktičnimi vidiki odkrivanja goljufij in drugih nezakonitih dejanj.

- **Poročanje o goljufijah in drugih nezakonitih dejanjih pristojnim institucijam EU**

ARSKTRP v skladu z zakonodajo EU Evropski komisiji na njeno zahtevo predloži informacije o goljufijah in drugih nezakonitih dejanjih, ki vplivajo na finančne interese EU. Nadalje ARSKTRP redno poroča Evropskemu uradu za boj proti goljufijam (OLAF) o ugotovljenih nepravilnostih, pri katerih je udeležba finančnih sredstev EU večja od 10.000 EUR.

- **Prijava suma goljufij in drugih nezakonitih dejanj pristojnim državnim organom**

V primeru ugotovitve, da je podan sum storitve kaznivega dejanja, ARSKTRP vložijo kazensko ovadbo in v nadaljevanju tudi sodeluje s pristojnimi organi za preiskavo suma storitve kaznivega dejanja.

- **Ukrepi za odpravo škodljivih posledic goljufij in drugih nezakonitih dejanj**

V primeru potrjenega suma goljufije ali drugega nezakonitega dejanja, ARSKTRP, v skladu s predpisi, vlogo ali zahtevek zavrne, če so bila finančna sredstva že izplačana, pa izvede postopke za izterjavo teh sredstev.

- **Nadgrajevanje sistema za boj proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem**

ARSKTRP na podlagi ugotovitev pri obravnavi goljufij in drugih nezakonitih dejanj identificira pomanjkljivosti obstoječega sistema za boj proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem ter po potrebi nadgrajuje ta sistem.

Na ARSKTRP je zavest o odgovornosti do finančnih sredstev EU in doslednem izvajanju ukrepov za boj proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem močno prisotna tudi zato, ker so postopki dodeljevanja sredstev SKP in SRP redno predmet pregleda službe za notranjo revizijo, certifikacijskega organa, Evropske komisije in Evropskega računskega sodišča. Nenazadnje pa tudi zato, ker generalni direktor ARSKTRP v izjavi o upravljanju, ki jo plačilne agencije za namen preverjanja izpolnjevanja obveznosti v okviru deljenega upravljanja vsako leto predložijo Evropski komisiji, med drugim potrdi, da se izvajajo učinkoviti in sorazmerni ukrepi proti goljufijam.

ARSKTRP s tem dokumentom sporoča, da je zavezana k proaktivnemu delovanju na področju boja proti goljufijam in drugim nezakonitim dejanjem, ki vplivajo na finančne interese EU, ter da morajo to zavezo upoštevati tudi organi, na katere ARSKTRP prenese katero od svojih nalog, in zunanji izvajalci storitev. Nadalje ARSKTRP sporoča, da tudi od strank, ki zaprosijo za sredstva iz naslova intervencij in ukrepov SKP ter SRP, pričakuje, da se vzdržijo kakršnih koli dejanj, ki bi lahko škodljivo vplivala na finančne interese EU.

mag. Miran Mihelič
generalni direktor